

Elg-jaktlagets ettertanke...

7500 elg-skyttere vil dele sin erfaring
med dere.

Har dere noe å lære?

Elg-jaktlagets ettertanke...

Hvor gode er dere?

- Ingen vet hvor god han er før han har sammenlignet seg med andre.
- Høsten 2005 sendte 7500 elg-skyttere inn spørreskjema og nå vet vi hvor gode norske elgjegere er.
 - Hvor ligger styrker og svakheter i elg-jaktlaget ditt?

Elg-jaktlagets ettertanke...

Heller selvkritikk enn kritikk!

- Det er ubehagelig å kritisere andre, og det er ubehagelig å bli kritisert.
- For å slippe ubehaget lar vi ofte være å kommentere dårlige skudd fra gode jaktkamerater.
- Bruk derfor denne undersøkelsen som diskusjonsgrunnlag.
 - Bli enige i laget om hvilke skuddmuligheter dere skal bruke, og hvilke som skal unngås kommende elgjakt.

Elg-jaktlagets ettertanke...

Hvorfor skal vi bli bedre?

-   Ved bom og skadeskyting lider både elg og skytter. Skytter blir usikker og føler nederlag.
-   Bom og skadeskudd ødelegger fellesskapet i laget. Jakta avbrytes med timer til skuddplassundersøkelse og ettersøk.
-   Noen få alvorlige skadeskudd i media kan gi restriksjoner på våpenbruk og jakt.
 - Elgjakt med offentlig kontrollør? jfr seljakt i pol-isen.

Elg-jaktlagets ettertanke...

Holder dere ”norsk standard”?

- Høsten 2005 var:
 - 5.4% av førsteskuddene mot elg et skadeskudd.
 - Trolig gikk mindre enn 1% videre med skade når ettersøket var ferdig.
 - 4.1% av førsteskuddene mot elg et bomskudd.
- Samlet var 9.5% av førsteskuddene ikkedødelige.

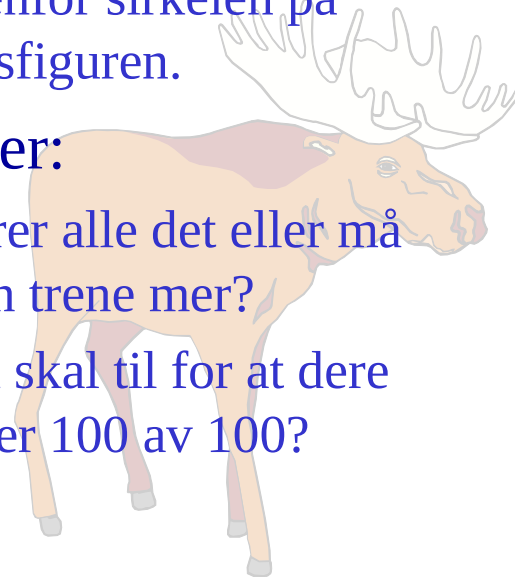

Elg-jaktlagets ettertanke.

Holder dere ”norsk standard”?

- Overført til skytebanen:
 - Alle på laget må minimum klare 91 av 100 skudd innenfor sirkelen på reinsfiguren.
- Diskuter:
 - Klarer alle det eller må noen trene mer?
 - Hva skal til for at dere klarer 100 av 100?

Elg-jaktlagets ettertanke.

Hva er godt nok?

- Alle førsteskudd skal gi elgen en rask død.
 - Høsten 2005 var 9.5% av skuddene et bomskudd eller skadeskudd.
 - De kommende 4 år bør vi sammen klare å halvere dette?
 - Hvor lavt klarer vi å komme på lang sikt?

Bedre elgjakt 2005

Elg-jaktlagets ettertanke.

Hva er godt nok for dere?

Idiotsikkert skudd.

Kjempeflaks om jeg treffer.

- De fleste av oss strekker seg fra grønn over i gul sone for å utnytte de få skuddsjansene vi har.
 - Skudd fra rød sone ender ofte i skadeskyting og ettersøk.
- Ved å holde igjen risikofylte skudd fra rød sone kan vi uten store omlegginger halvere antallet dårlige skudd.
- Målet på sikt er bare dødeliges skudd.
 - Diskuter: Hva skal være målet for laget deres kommende jakt sesonger?

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

- I de kommende lysbildene skal vi se på:
 - Skuddavstand.
 - Skudd mot dyr i fart.
 - Siktepunkt og treffpunkt i dyret.
 - Jaktform.
 - Jegers erfaring med felling av dyr.
 - Betydning av hvordan og hvor mye en øvelsesskyter.

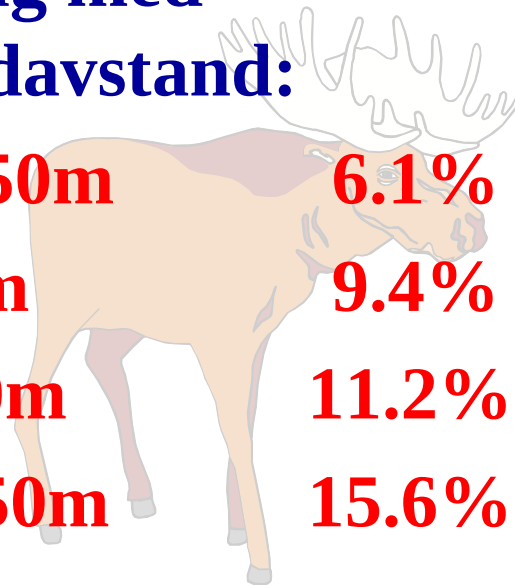
Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skuddavstand 1.

- **Antall bom og skadeskudd øker kraftig med skuddavstand:**

Under 50m	6.1%
50-100m	9.4%
100-150m	11.2%
Over 150m	15.6%

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skuddavstand 2.

- Hvor vanskelig er det å treffe på lange hold?
 - Skudd du sliter med å holde innenfor en sirkel på 30 cm på 100 meter, sprer seg ut til en sirkel på 60 cm på 200 meter. 60 cm sirkelen har 4 ganger så stor overflate.

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skuddavstand 3.

- Kravet til skyteferdighet mer enn 4 dobles ved dobling av skuddavstand.
 - Kulene sprer seg over 4 ganger så stort område.
 - Effekten av vindavdrift 4 dobles.
 - Fallet i kulebane på lange hold kan være nok til gi skadeskyting.
 - Effekten av unøyaktig innskyting, feil avtrekk eller feil ved innfesting av kikkertsikte kan øke til stygge skadeskudd.

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skuddavstand 4.

Trøsta er:

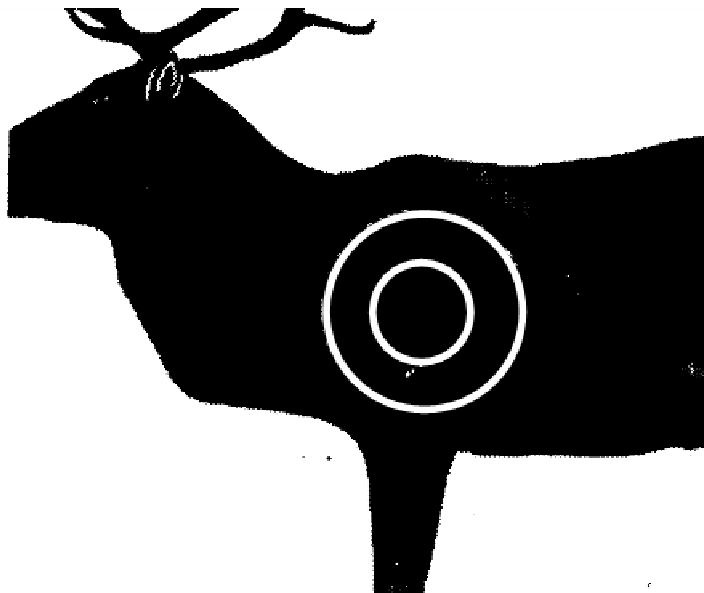
Selv en liten
innkorting i skudd-
avstand gir stor
reduksjon i antallet
bom og skadeskudd!

På tide å slippe
elgen litt nærmere?

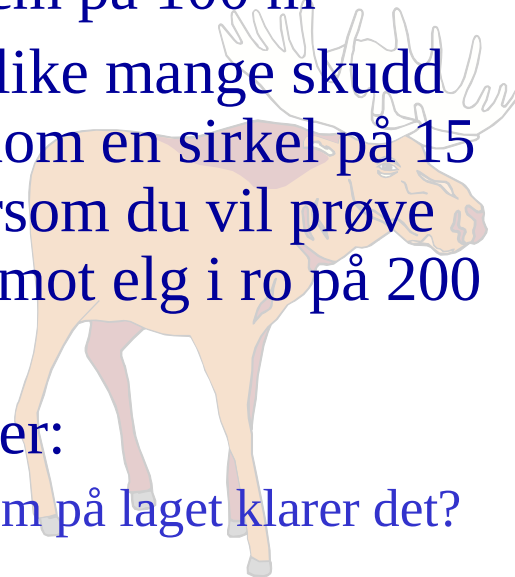

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skuddavstand 5.

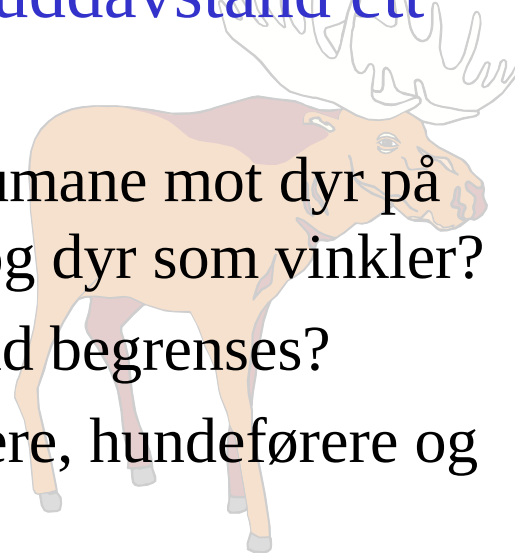
- Norsk gjennomsnitt for elgjegere er 91 av 100 skudd innenfor en sirkel på 30 cm på 100 m
- Minst like mange skudd må innom en sirkel på 15 cm dersom du vil prøve skudd mot elg i ro på 200 m.
- Diskuter:
 - Hvem på laget klarer det?

Hva kan vi gjøre for å bli Bedre?

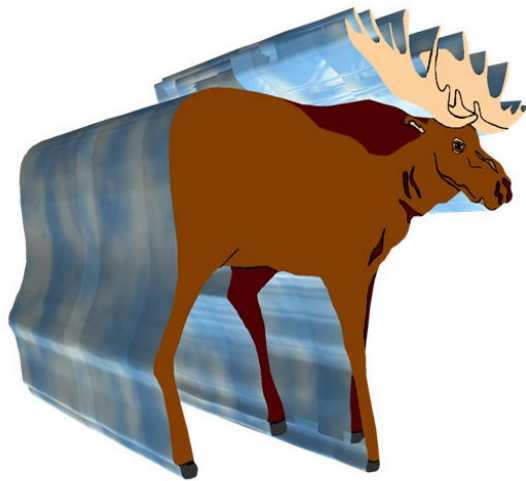
Skuddavstand 6.

- Påvirker skuddavstand antallet bom- eller skadeskudd i laget ditt?
 - I hvilke skuddsituasjoner er skuddavstand ett problem?
 - Hvor lange skuddavstander er humane mot dyr på innmark, i utmark, på dyr i fart og dyr som vinkler?
 - På hvilke poster må skuddavstand begrenses?
 - Hvilke skuddavstander kan drivere, hundeførere og poster klare?

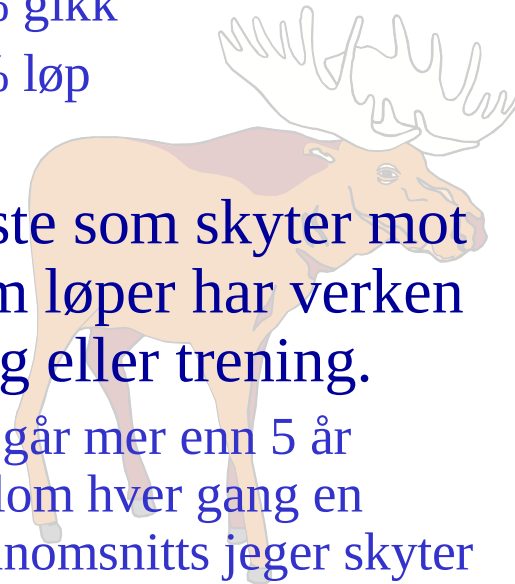

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skudd mot dyr i fart 1.

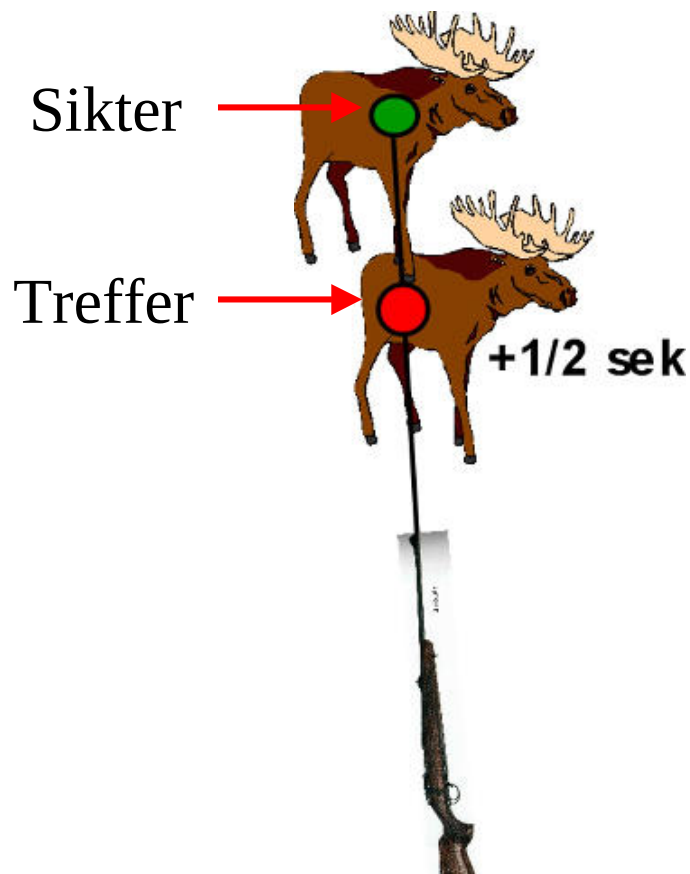

- Elgens fart i skuddøyeblikket:
 - 50% sto stille
 - 34% gikk
 - 17% løp
- De fleste som skyter mot elg som løper har verken erfaring eller trening.
 - Det går mer enn 5 år mellom hver gang en gjennomsnitts jeger skyter mot en elg som løper.

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skudd mot dyr i fart 2.

- Skudd mot dyr i fart øker antallet bom- og skadeskudd dramatisk.

Elgen sto stille	6.8%
Elgen gikk	9.5%
Elgen løp	17.1%

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skudd mot dyr i fart 3.

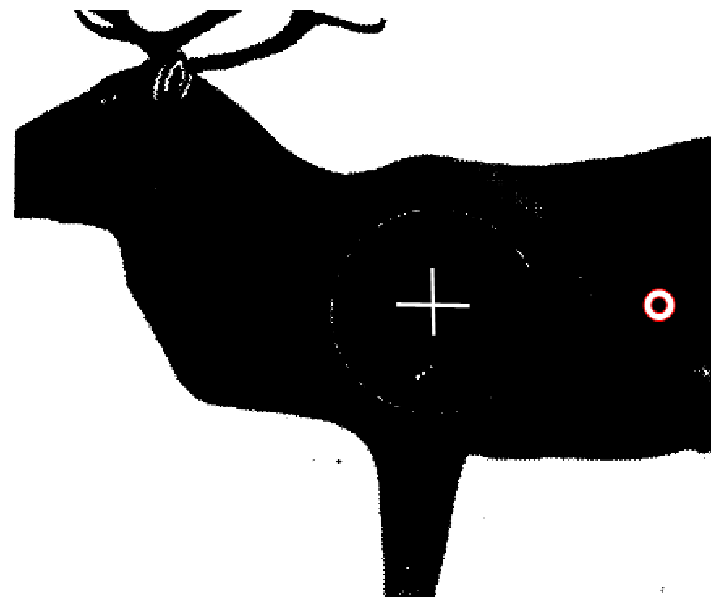
Dyrets fart og kuleinnslag.

Dyrets fart 5m/s

Skyteavstand 50 m

Jegere uten erfaring/trening
gjør som på elg i ro: Sikter
midt i lungeområdet og
trekker av. Kula slår da inn
32 cm lengre bak.

Vomskudd.

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skudd mot dyr i fart 4.

Tabellen under viser hvordan antall bom- og skadeskudd (i prosent) øker med stigende skuddavstand og fart. Det hjelper lite at gjennomsnittlig skuddavstand reduseres på elg i fart.

Skuddavst.	Elgen sto	Elgen gikk	Elgen løp
Under 50m	3.2%	5.5%	13.3%
50-100m	5.6%	10.2%	17.3%
100-150m	8.4%	11.6%	21.1%
Gjennomsn.	80 meter	74 meter	66 meter

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skudd mot dyr i fart 5.

- Dersom du skal klare mer enn 95% dødelige førsteskudd:

- Elg som løper: Ingen jegere kan skyte.
- Elg som går: Kan skytes på under 40 m.
- Dyr som står: Kan skytes på under 70 m.

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skudd mot dyr i fart 6.

- Skudd ut over disse avstander krever f.eks:
 - Skytestilling med anlegg.
 - Skudd i lunger på elg med breisida til.
 - Reint skuddfelt.
 - Mye erfaring med felling av hjortevilt (mer enn 12 siste 5 år)
 - Jeger skutt mer enn 100 øvelsesskudd siste år.
 - Trening i skudd mot ”løpende vilt”.
 - Andre forslag?

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Skudd mot dyr i fart 6.

- Hva må jaktlaget gjøre kommende jaktseason for å sikre at minst 95% av skudd mot elg som går og elg som løper er dødelige?
- Hvem på jaktlaget er god nok til å skyte på elg i fart?
- Hvilke regler vil dere ha for skudd mot elg i fart kommende jaktseason?

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Siktepunkt og treffpunkt i dyret 1.

- Skuddene traff elgen slik:
 - 68.6% i bog/lungeområdet
 - 6% i nakken
 - 5.5% i rygg
- De aller fleste jegere har skjønt poenget: Lungeskudd gi størst sjanse for død elg.

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Siktepunkt og treffpunkt i dyret 2.

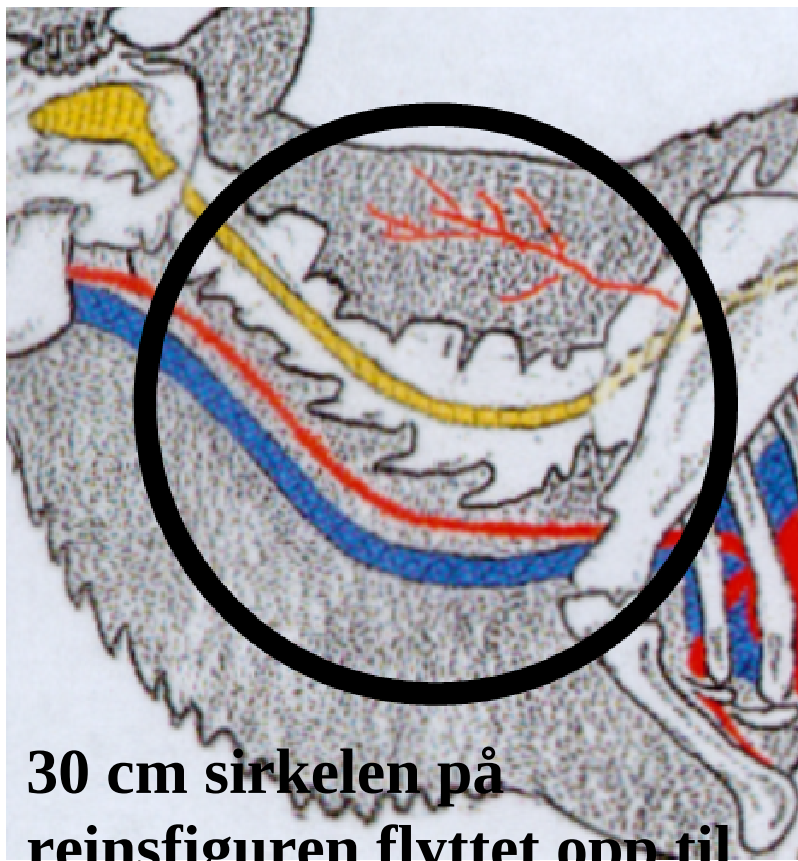
- Skudd i nakkesøylen og ryggsoylen er direkte drepende. Men hvor går nakkesøylen? Den er inni dyret og du står utenfor og ser bare hår.

Bedre elgjakt 2005

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Siktepunkt og treffpunkt i dyret 3.

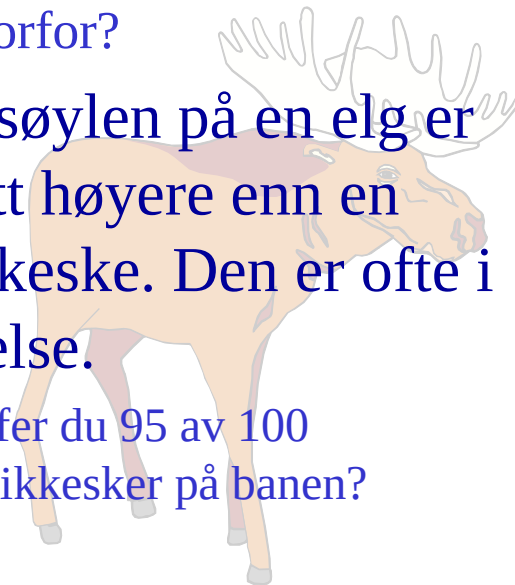

**30 cm sirkelen på
reinsfiguren flyttet opp til
nakke.**

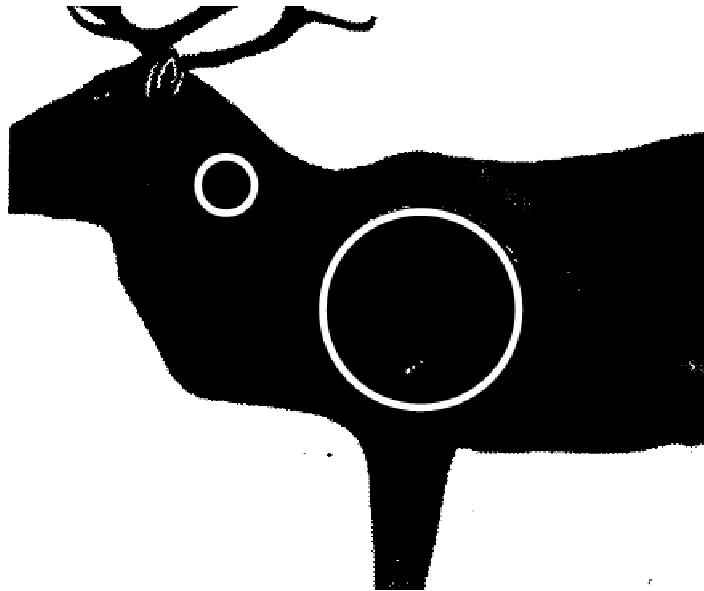
Bedre elgjakt 2005

- Ett av tre skudd som ble siktet mot nakke eller rygg traff andre steder på elgen.
 - Hvorfor?
- Nakkesøylen på en elg er bare litt høyere enn en fyrstikkeske. Den er ofte i bevegelse.
 - Treffer du 95 av 100 fyrstikkesker på banen?

Hva kan vi gjøre for å bli bedre?

Siktepunkt og treffpunkt i dyret 4.

- Jakt er vanskelig. I skuddsituasjonen trenger vi "litt å gå på." Fra midten i lungeområdet har du 15 cm til å rette opp sikte og avtrekksfeil.
- Hvilke regler skal du og laget ha for skuddplassering kommende jakt?

Hva skal vi gjøre for å bli bedre?

Jaktform 1.

Skytters oppgave	Prosent bom og skadeskudd	Av alle skudd
Gikk med bandhund	13.5%	3.2%
Jeg var driver	11.2%	2.9%
Satt på post	10.1%	75.5%
Var smygjeger	5.7%	9.9%
Gikk med løshund	5.6%	8.4%

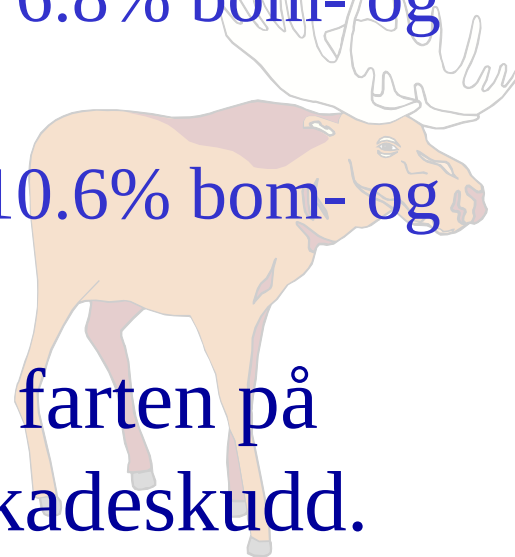
- Skudd fra løshundjeger og smygjeger gir færrest bom- og skadeskudd. Hvorfor?

Hva skal vi gjøre for å bli bedre?

Jaktform 2.

- Nesten alle jegere jaktet sammen med et lag når elgen ble påskutt.
 - Jaktlag med under 6 jegere har 6.8% bom- og skadeskudd
 - Jaktlag med over 6 jegere har 10.6% bom- og skadeskudd.
- Store jaktlag og drivjakt øker farten på elgene og gir flere bom- og skadeskudd.

Hva skal vi gjøre for å bli bedre?

Jaktform 3.

- 75% av skuddene kom fra post. Gjør livet lettere for posten.
 - Bygg tårn med anlegg.
 - Rydd kvist og greiner på de faste postene.
 - Gi skytter god tid til å planlegge skuddet.
 - Andre tiltak?

Hva skal vi gjøre for å bli bedre?

Jaktform 4.

- Hva vil du og jaktlaget gjøre for at jaktform ikke øker antall bom- og skadeskudd?

Hva skal vi gjøre for å bli bedre?

Jegers erfaring og øvelsesskyting 1.

• Jegere med lang erfaring og mye trening skyter vesentlig færre bom-og skadeskudd enn nybegynnere.

• Alle jegere må kjenne sin begrensning. De dyktigste på laget kan bruke skuddmuligheter der andre må holde igjen.

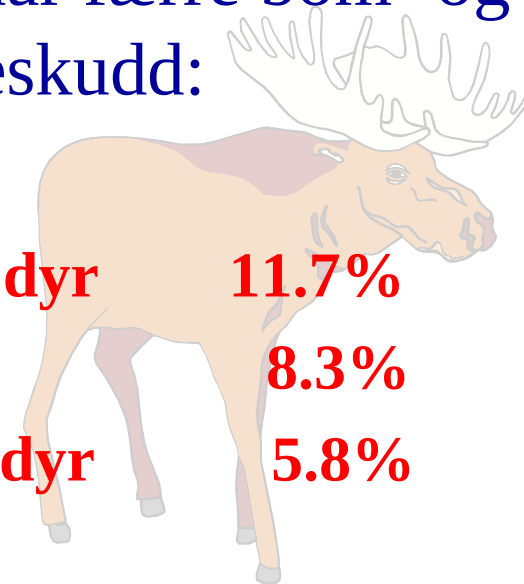
Hva skal vi gjøre for å bli bedre?

Jegers erfaring og øvelsesskyting 2.

- Jegere som har felt flest hjortevilt de siste 5 år har færre bom- og skadeskudd:

Under 6 dyr	11.7%
6-20 dyr	8.3%
Over 20 dyr	5.8%

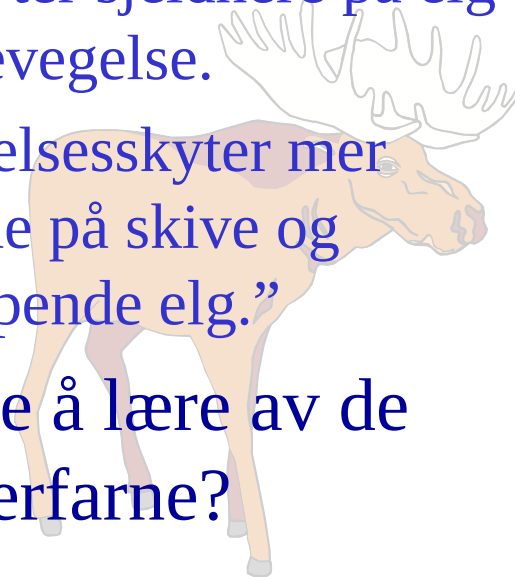

Hva skal vi gjøre for å bli bedre?

Jegers erfaring og øvelsesskyting 3.

- Jegere som har felt mye hjortevilt:
 - Skyter sjeldnere på elg i bevegelse.
 - Øvelsesskyter mer både på skive og ”løpende elg.”
- På tide å lære av de mest erfarne?

Hva skal vi gjøre for å bli bedre?

Jegers erfaring og øvelsesskyting 4.

Antall øvelsesskudd	100 eller færre skudd	Over 100 skudd
På ”løpende elg”.	10.9% bom/skadeskudd	4.8% bom/skadeskudd
På skive.	10.2% bom/skadeskudd	7.6% bom/skadeskudd

Øvelsesskyting hjelper!

Hvor mange skudd skal du og laget ha bak dere før kommende jakt?

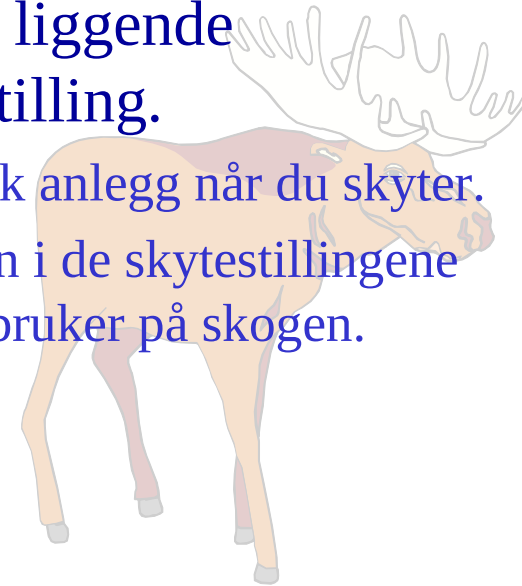
Bedre elgjakt 2005

Hva skal vi gjøre for å bli bedre?

Jegers erfaring og øvelsesskyting 5.

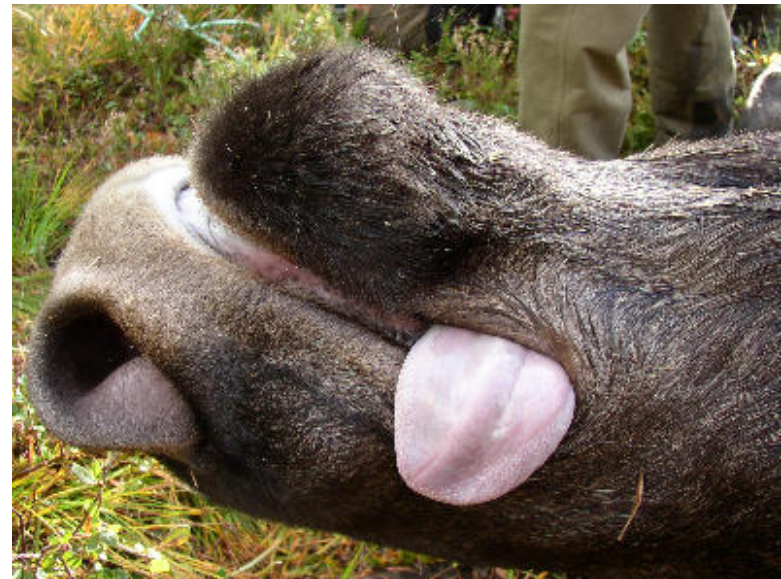

- De fleste jegere satt (57%) da skuddet gikk. 36% av jegerne sto. Nesten ingen brukte liggende skytestilling.
 - Bruk anlegg når du skyter.
 - Tren i de skytestillingene du bruker på skogen.

Endring i tre trinn.

- Hvor ble det av nyttårsforsettene fra i fjor?
- Dårlige vaner er dypt rotfestet. Endring krever systematisk arbeid,- over tid.

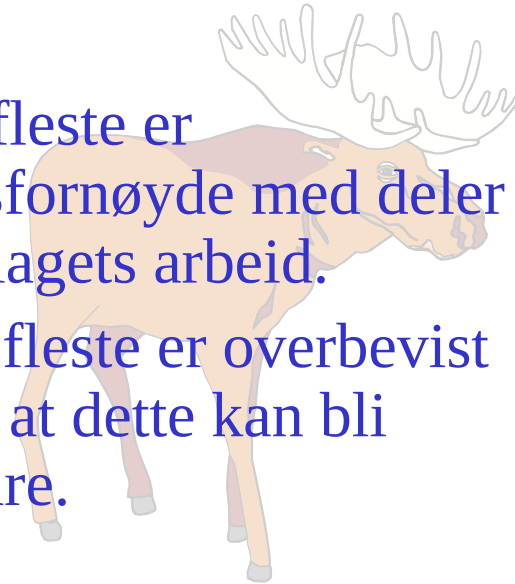

Endring i 3 trinn.

Trinn 1. ”Dette går ikke lengre.”

- Endring krever motivasjon. Motivasjon kommer når:
 - de fleste er misfornøyde med deler av lagets arbeid.
 - De fleste er overbevist om at dette kan bli bedre.

Endring i 3 trinn.

Trinn 1. ”Dette går ikke lengre.”

- Før logg over år som viser jegernes og lagets resultater:

- Bom/skadeskyting?
- Skuddavstander?
- Elgens fart?
- Skuddvinkel?
- Treff i dyret?
- Osv.

Endring i 3 trinn.

Trinn 1. ”Dette går ikke lengre.”

Dato	Innenfor 60 cm sirkel	Innenfor 30 cm sirkel	Innenfor 15 cm sirkel	Totalt ant. skudd
Sum				

Registrer all øvelsesskyting i tabellen. Hvilken sirkel klarer du 95% av skuddene innenfor?

60cm sirkel (1 eller bedre på skive) svarer til skudd mot voksen elg på 50 m.

30 cm sirkel (6 eller bedre på skive) svarer til skudd mot voksen elg på 100 m

15 cm sirkel (8 ½ eller bedre på skive) svarer til skudd mot voksen elg på 200 m.

Bedre elgjakt 2005

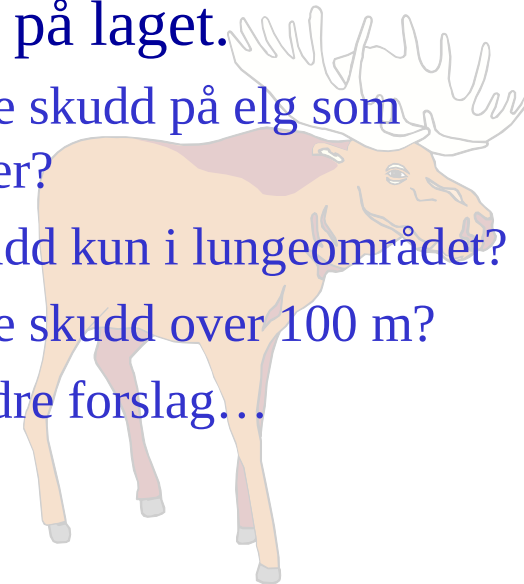
Endring i 3 trinn.

Trinn 2. ”Slik skal det være.”

- Diskuter dere fram til 2-3 ting dere vil endre. Skriv ned, skriv under og del ut til alle på laget.

- Ikke skudd på elg som løper?
- Skudd kun i lungeområdet?
- Ikke skudd over 100 m?
- Andre forslag...

Endring i 3 trinn.

Trinn 3. "Ingen får glemme."

- Gamle uvaner eter gode forsetter!
- Dere må sikre at ingen faller tilbake til gammel praksis.
 - Jaktleder minner om avtalen ved alle morgenparoler?
 - Alle skudd loggføres de neste 3 år for å stadfeste framgangen?
 - Alle klistrer avtalen og loggen på døra til våpenskapet?

Lykke til med ”Bedre elgjakt”!

- Du finner mer kunnskap om gode skudd mot elg i rapporten ”Bedre elgjakt 2005.” Du finner den på:
www.bedrejakt.no

Bedre elgjakt 2005